

Safra kesesi duvarında heterotopik karaciğer dokusu: Bir olgu sunumu Heterotopik karaciğer dokusu

Heterotopic liver tissue on the gallbladder wall: A case report Heterotopic liver tissue

Selim Sözen¹, Seyfi Emir², Cengizhan Şan Özdemir²

¹Adana Numune Eğitim Ve Araştırma Hastanesi

²Elazığ Eğitim Ve Araştırma Hastanesi

Özet

Ektopik karaciğer dokusu nadir bir gelişimsel anomalidir. Ektopik karaciğer dokusu diyafram, hepatik ligaman, omentum, retroperiton ve toraks gibi çeşitli organlarda gözlenebilmesine rağmen en sık yerleşim yeri safra kesesidir. Safra kesesinde ektopik karaciğer dokusu genelde laparotomi esnasında tesadüfi olarak bulunur. 40 yaşında bayan hastada laparoskopik kolesistektomi esnasında safra kesesinde ektopik karaciğer dokusu tespit edildi ve kolesistektomi ile beraber çıkarıldı. Yapılan histopatolojik incelemede safra kesesi duvarında heterotopik karaciğer dokusu tespit edildi. Sonuç olarak, safra kesesinde heterotopik karaciğer dokusu safra kesesi içerisinde yer işgal eden kitlelerin ayırıcı tanısında akılda tutulması gereken bir patolojidir. Eğer safra kesesinde patoloji varsa kese ile beraber çıkarılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Safra kesesi, ektopik karaciğer dokusu, kolesistektomi.

Türkçe Kısa Makale Başlığı: Safra kesesi duvarında heterotopik karaciğer dokusu

Abstract

Ectopic liver is a rare developmental anomaly. Ectopic liver tissue can occur in several different organs such as the diaphragm, hepatic ligaments, omentum, stomach, retroperitoneum and thorax, but the gallbladder is the commonest site of origin. Heterotopic liver is more often incidentally detected during abdominal operations. Ectopic liver was detected on gallbladder at a 40 years old female patient during laparoscopic cholecystectomy and were taken out together with gallbladder. Histopathology demonstrated heterotopic liver tissue on the gallbladder wall. In conclusion, heterotopic liver tissue should be in mind for the differential diagnosis of masses in the gallbladder. It is recommended that if there is pathology of gallbladder, ectopic liver tissue on gallbladder must be taken out together with gallbladder.

Key words: Gall bladder, ectopic liver tissue, cholecystectomy

İngilizce Kısa Makale Başlığı: Heterotopic liver tissue on the gallbladder

İletişim (Correspondence):

Uzm. Dr. Seyfi Emir/Elazığ Eğitim Ve Araştırma Hastanesi Genel Cerrahi Kliniği

E-Mail: seyfiemir@gmail.com

Tel: 905053171579

Giriş:

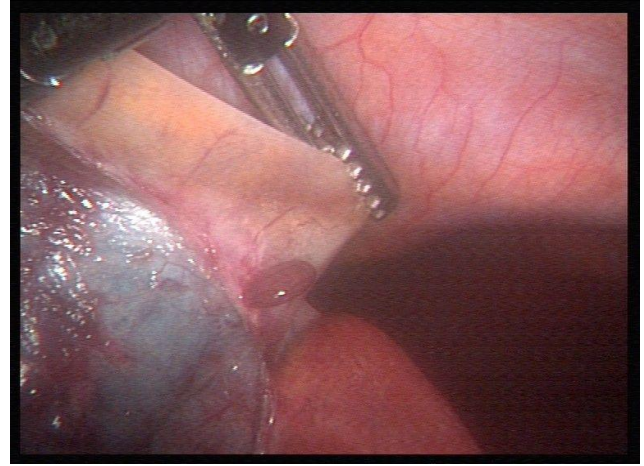
Ektopik veya heterotopik karaciğer, karaciğer dokusunun normal lokalizasyonu dışında bulunması anlamına gelir. Ektopik karaciğer nadir görülür. Embriyolojik gelişim nedeniyle birçok organda, en sık safra kesesi, daha az sıklıkla umbilikal kord, hepatic ligaman, mide, retroperiton, ve toraksta gözlenir(1,2,3). Ektopik karaciğere genellikle rastlantısal olarak, laparoskopik veya açık karın operasyonlarında ve otopside rastlanmaktadır(1,2,3). Bu makalede laparoskopik kolesistektomii esnasında tesadüf olarak safra kesesi üzerinde tespit edilen ektopik karaciğer olgusu sunuldu.

Olgu ;

Kırk yaşında bayan hasta karın ağrısı şikayeti nedeniyle yapılan ultrasonografide safra kesesi multiple milimetrik taş saptanması üzerine servise yatırıldı. Fizik muayenesinde ve laboratuvar değerlerinde herhangi bir patolojik bulgu saptanmadı. Hastaya elektif laparoskopik kolesistektomi uygulandı. Operasyon esnasında safra kesesinin solunda serozal yüzde 7x5x5 mm boyutlarında, 0.8 cm uzunluğunda mezenterle karaciğer ile bağlantılı ektopik karaciğer dokusu görüldü (Resim 1,2).

Resim 1: Laparoskopi esnasında Safra kesesi üzerinde ektopik karaciğer dokusu
Yapılan histopatolojik incelemede, dokunun karaciğer lobülü ile benzer yapıya sahip olduğu gözlemlendi. Heterotopik karaciğer dokusunun kendine ait ayrı bir safra yolu yoktu. Safra drenajı doğrudan safra kesesine olmaktadır. Kısa mezenteri içerisinde kendine ait arter ve veni bulunmaktaydı.

Resim 2:Ameliyat sonrası görüntü. Kısa mezenteri mevcut.

Tartışma;

Ektopik karaciğer en sık safra kesesi üzerinde görülür. Bu makalede laparoskopik kolesistektomi esnasında safra kesesi üzerinde tespit edilen ektopik karaciğer olgusu sunuldu Heterotopi iyi diferansiye olmuş normal bir dokunun anormal lokalizasyonudur. Heterotopik doku, ağızdan rektuma kadar tüm intestinal sistem boyunca görülebilir. Literatürde safra kesesinde, heterotopik gastrik mukoza, intestinal mukoza, pankreas ve karaciğer dokusu varlığı rapor edilmiştir (4). Ektopik karaciğer dokusu, nadir gelişimsel bir anomali olup aynı zamanda heterotopik karaciğer ya da chorisitoma olarak da adlandırılır. Embriyolojik gelişim nedeniyle birçok organda, en sık safra kesesi, daha az sıklıkla umbilikal kord, hepatic ligaman, mide, retroperiton, ve toraksta gözlenir(1,2,3). Heterotopi gelişimini açıklamak için iki hipotez ortaya atılmıştır. Birincisi metaplastik diğeri ise embriyonel kaynaklıdır. Embriyonel hipotez daha çok kabul görmektedir. Birçok gastrointestinal organ gelişim esnasında endodermden köken almaktadır. Bunun yanında bu organların musküler ve konnektif dokuları ise mezodermden köken alır. Endoderm ve mezoderme ait bu multipotensiyel hücreler birçok farklı tabaka oluşturmak üzere değişim gösterme kabiliyetine sahiptir. Bu değişim sürecinin normalin dışında bir yerde gerçekleşmesine heterotopi denilmektedir. Ektopik karaciğerin oluşumu için bazı mekanizmalar ileri sürülmüştür. Bu mekanizmalar şunlardır.

1-Embriyolojik dönemde bir aksesuar karaciğer lobunun ana karaciğerle bağlantısının atrofiye uğraması veya bu bağlantının regrese olması.

2- Karaciğer tomurcuğunda pars hepaticanın bir parçasının migrasyonu veya yanlış yerleşimi. 3- Plevraperitoneal kanalın kapanmasından önce, karaciğer dokusunun dorsal tomurcuğu anması.

4- Hepatosite farklılaşan mezenkim hücrelerinin farklı bölgelere yerleşmesi.

5- Diyafram veya umbilikal ringin kapanmasından sonra hücre kümelerinin foregut bölgesinde kalması(3,5,6).

Ektopik karaciğer dokusunun histopatolojik incelemesinde karaciğer lobülü ile benzer yapıya sahip olmasına karşın, normal karaciğer dokusu ile kıyaslandığında önemli ölçüde hepatoselüler karsinom gelişme potansiyeline sahiptir(7,8). Bunun sebebi, engellenen vasküler beslenme ve bilier drenaja bağlanmaktadır(8). Ancak safra kesesindeki lokalizasyonlarda hepatoselüler karsinom gelişme riski daha düşüktür(7).

Ektopik karaciğer dokusu küçük boyutlarda ve nadir olduğundan preoperatif tanı yöntemleri ile tespiti oldukça güçtür. Safra kesesindeki kitlelerde, kolesterol polipi, adenoma ve karsinoma gibi diğer safra kesesi lezyonlarından ektopik karaciğer dokusunu preoperatif olarak ayırt etmek günümüzde olanaksızdır. Ancak abdominal ultrasonografi veya tomografide safra kesesi duvarında karaciğer ile aynı özelliklere sahip fokal kalınlaşmalarda ektopik karaciğer dokusu akla gelmelidir(6). Ultrasonografi eşliğinde yapılacak biyopsi ile histopatolojik olarak kesin tanı konabilir.

Safra kesesindeki ektopik karaciğer kese serozası üzerinde olabileceği gibi safra kesesi lümeni içinde de olabilir(6).

Kaynaklar

1. Acar T, Taçyıldız R, Karakayali S. Ectopic liver tissue attached to the gallbladder. *Acta Chir Belg* 2002;102:210-1.
2. Tejada E, Danielson C. Ectopic or heterotopic liver (choristoma) associated with the gallbladder. *Arch Pathol Lab Med* 1989;113:950-2.
3. Watanabe M, Matsura T, Takatori Y et al. Five cases of ectopic liver and a case of accessory lobe of the liver. *Endoscopy* 1989;21:39-42.
4. Pradines P, Brauner M, Legrand I, et al. Heterotopic gastric mucosa in the gallbladder. *AJR* 1989; 152: 432.

Ektopik karaciğer dokusu içinde arter ve ven bulunan mezenterie sahip olabilir. Bulunduğu lokalizasyona göre bilier sisteme ve ya başka organa drenajı olabilir. Çoğu olguda ise drenaj sistemine sahip değildir.

Ektopik karaciğer dokusunun arteryel kanlanması, çoğu zaman hepatic arterden köken almayan bir otonom arter tarafından sağlanmaktadır. Ayrıca kendine ait portal ven sistemi ve bilier ağaca bağlantılı duktal sistemi yoktur(9).

Ektopik karaciğere genellikle rastlantısal olarak, laparoskopik veya açık karın operasyonlarında ve otopside rastlanmaktadır(1,2,3). Laparoskopi esnasında ise %0,7 oranında görüldüğü bildirilmiştir(6). Ektopik karaciğer en sık safra kesesi üzerinde görülür. Bu durumda kolelitiazis ve kolesistit ihtimali de artar.

Ektopik karaciğer bulunduğu lokalizasyona göre komşu organlara(özefagus, portal ven, pilor) bası bulguları ve periton içine kanama rapor edilmiştir. Ayrıca torsiyone olması tekrarlayan karın ağrılarına sebep olabilir(3). Ayrıca normal karaciğerde olduğu gibi siroz, yağlanma, hemosiderosis ve metastatik tümörler gözlenebilmektedir(3). Ektopik karaciğer, bilier atrezi, kaudal karaciğer lobunun olmaması, safra yolları anomalileri(safra yolları kisti), omfolosel ve kardiak anomalilerle birlikte seyredebilir. Ancak safra kesesi üzerindeki ektopik karaciğer dokusunda bu birliktelik bulunmaz(10).

Sonuç olarak; nadir görülmesi nedeniyle heterotopi genelde tanı esnasında düşünülmemeyebilir. Ancak abdominal ultrasonografi veya tomografide safra kesesi duvarında karaciğer ile aynı özelliklere sahip fokal kalınlaşmalarda ektopik karaciğer dokusunda akla gelmelidir.

5. Ateş M, Dirican A, Ara C, Yılmaz S. Safra Kesesi Üzerinde Ektopik Karaciğer Dokusu: İki Olgu Sunumunun Üniuersitesi Tıp Fakültesi Dergisi 2010; 17 (2): 127-129 .
6. Hamdani S, Baron R: Ectopic liver simulating a mass in the gallbladder wall: imaging findings. *Am J Roentgenol* 1994, 162:647-648.
7. Arakawa M, Kimura Y, Sakata K, et. al. Propensity of ectopic liver to hepatocarcinogenesis: case reports and a review of the literature. *Hepatology* 1999;29:57-61.
8. Christine P J, Caygill and Piers A C. Ectopic liver and hepatocarcinogenesis. *Eur Gastroenterol Hepatol* 2004,16:727- 9.
9. Leone N, Saettone S, De Paolis O, Carucci P, Brunello F, De Angelis C, Menozzi G, Rizzetto M: Ectopic livers and related pathology: report of three cases of benign lesions. *Dig Dis Sci* 2005, 50(10):1818-1822.
10. Koh CE, Hunt R. Encountered during laparoscopic cholecystectomy. *Asian Surg* 2007;30(3):227-30.